

film, nu-și „neglijează” propria viață, Damian Oancea pendulează între obsesia lui George pentru eroul său Cyrano și personajul însuși (George), aflându-se mereu într-un soi de dedublare peste care se suprapune imaginea turmentării. Rolul se diluează, în ciuda unui travaliu considerabil în scenă. Mihaela Murgu are întruchiparea cea mai convingătoare a personajului, în acțiunea Charlotte Hay, prinsă bine caracterial, la început, dar pierdută pe parcurs în hățișul unei melodrame derizorii. Amantul Charlottei, bogatul Richard Maynard, e destinat să producă și el agitație în *farsa* melodramei, Doru Iosif fiind parcă bucuros, în final, că își „eliberează” personajul, vizibil confecționat pentru o încurcătură conjuncturală. Mama actriței, Ethel, este bine prinsă, cu a ei surzenie, în trăsături clasice, de către Irene Flamann Catalina. Bătrâna ei surdă, umanizată, fixează un reper stabil în „nebulia” artiștilor.

Alina Reus e frumoasa Rosalind, fiica aflată între doi curtezani, folosindu-și farmecele fizice și așteptându-și mirele. Numai că iubitul la care aspiră, Howard, e folosit drept mobil pentru confuzie (cu celebrul Coppola), și, în interpretarea lui Victor Manovici, personajul e ținut în postură de timid fâstâcit, bâlbâit, spre a provoca hazul care nu vine tocmai din cauza exagerării. Howard ajunge consolarea actriței însărcinate de George, Eileen, neindividualizată în eșecurile ei de către Paula Maria Frunzetti. Iar Paul, în loialitatea lui marcată de Colin Buzoianu, devine câștigător lângă consolata Rosalind. Toți se regăsesc, de parcă nimic nu s-a întâmplat, în același cadru de culise colorate cu fotografii și afișe, sugerat de scenografa Stela Verebceanu drept un interior (să zicem) în care se joacă o altă piesă (comedie) decât cea de pe scenă. Trupa însă nu se regăsește sub aceeași baghetă, fiecare solicitându-și propriul rol și mai puțin relația cu ceilalți.

Ca la orice comedie bulevardieră, *sala* se amuză. Dacă am spune că se mulțumește cu puțin, am plasa vina asupra publicului. Ceea ce nu e corect.

Teatrul Național Timișoara – Cyrano de Buffalo de Ken Ludwig. Tradaptarea: Petre Bokor. Regia artistică: Petre Bokor. Mișcarea scenică: Liliana Iorgulescu. Ilustrația muzicală: Petre Bokor. Light design: Florian Putere. Cu: Damian Oancea (*George Hay*), Mihaela Murgu (*Charlotte (Hay)*), Irene Flamann Catalina (*Ethel*), Alina Reus (*Rosalind*), Victor Manovici (*Howard*), Paula Maria Frunzetti (*Eileen*), Colin Buzoianu (*Paul*), Doru Iosif (*Richard Maynard*). Premiera: 1 martie, 2007.

Elisabeta POP

O viață despuiată de iluzii...

E incredibil cum, după 172 de ani de când a fost scrisă, această nuvelă, jucată adesea ca o piesă de teatru – de fapt un lung monolog – „sună” de parcă ar fi fost scrisă ieri. E la mijloc secretul geniilor care prind esențialul din individ și din societate. Și în toți acești ani mii și mii de cititori și mii de spectatori iau cunoștință de existența acestui consilier departamental numit Poprișcin și de scrisorile celor doi căței, Fidel și Meggy, pe care le interceptează el, și de iubirea lui neîmpărtășită pentru frumoasa fiică de general și de nebulia lui ...și mai ales de nefericirea lui care seamănă cu nefericirea omenirii însăși.

În prim-plan: Anton TAUF

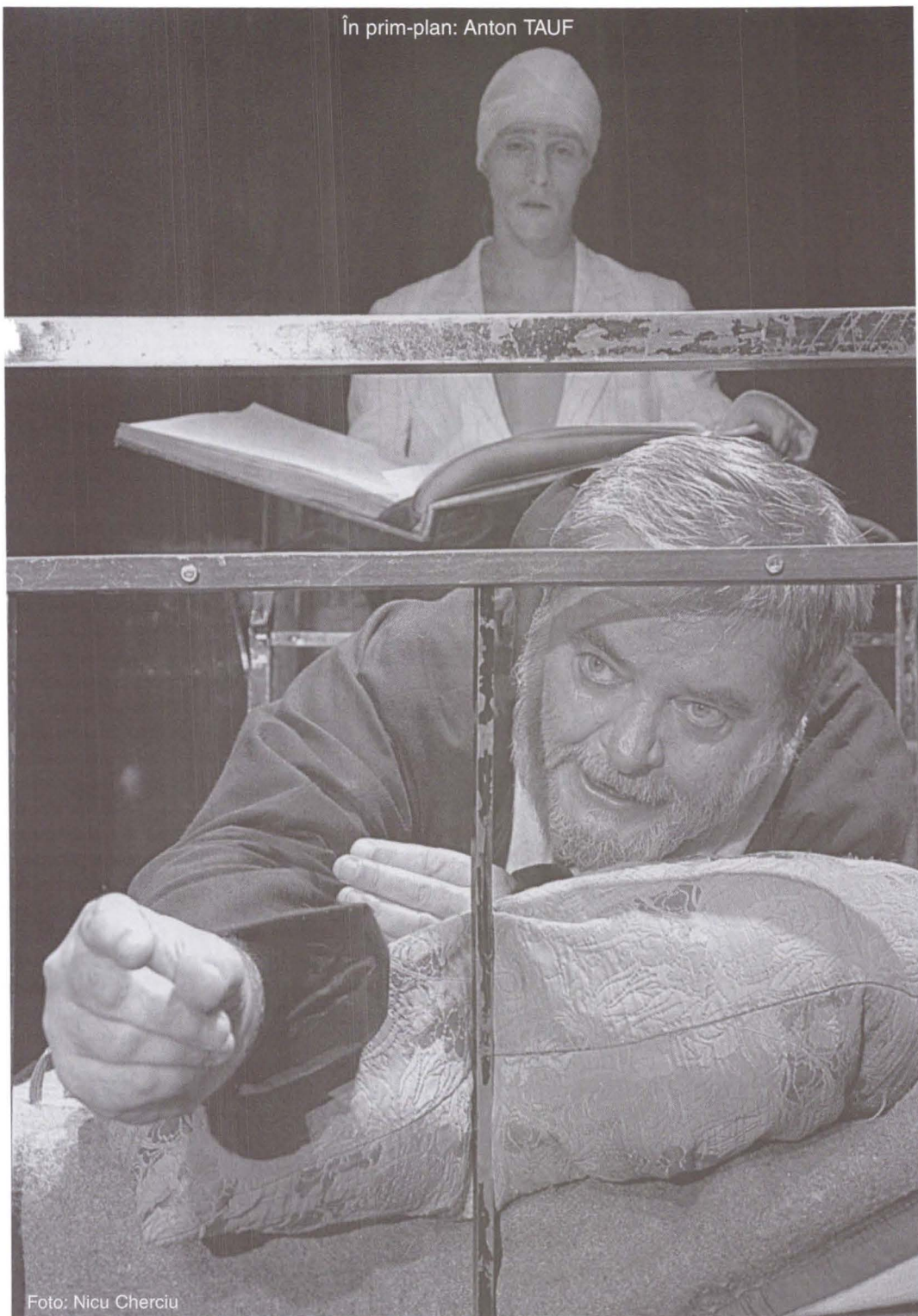

Foto: Nicu Cherciu

I-am urmărit atent pe cei nici o sută de tineri care, în joia Paștelui, au venit să vadă acest spectacol și, deși puțini, Anton Tauf n-a suspendat reprezentația, respectând dorința lor de se afla în sala de teatru, când la catedrala de peste drum se citeau cele 12 Evanghelii. De fapt a făcut foarte bine, pentru că acești tineri au ascultat atât de frumos, cu sufletul la gură lunga confesiune, încât la sfârșit s-au aplaudat reciproc artiști și spectatori. A fost un moment frumos, cu adevărat frumos...

Când un actor de talia lui Tauf pune el însuși în scenă un text în care lui îi revine și rolul principal, ai fi tentat să crezi că opțiunea poartă amprenta egoist-interesată a unui actor care joacă prea puțin și are ambiția să arate că poate mai mult. Nu e cazul acestui TAUF care a gândit un spectacol rotund, în care chiar dacă el este vioara întâi, știe să-și pună în valoare și colegii-parteneri, părtași aproape egali la reușită. Regizorul nu și-a luat partea leului, fiindcă partea aceasta i-a oferit-o pe de o parte Gogol însuși, pe de alta, i se cuvine dacă ne gândim la bogata sa experiență scenică.

Grupul de actori care-l însoțește pe tot parcursul reprezentației clujene cu **Însemnările unui nebun**, are sarcini precise: ei creează universul terifiant în care trăiește Poprișcin, ei sunt un fel de cor cu o participare riguros gândită, moment de moment. Una dintre doamne are pe imensa pălărie un vaporasă, ei cântă pe note ca la operă (chiar suntem la operă, nu ?) sau poartă gălețile cu care mai târziu îl udă fără milă sanitarii Spitalului.

Unul dintre ei e un fel de Jurnal viu, din care ba citește, ba continuă cele scrise de Poprișcin. Frumoasa domnișoară de care se îndrăgostește fără pic de speranță el, caraghiosul și demodatul, modestul sărmanul funcționăraș, trece prin scenă obsedant, îmbrăcată-dezbrăcată, afișând un aer senzual-erotic, cântând la vioară. Să le notăm numele acestor interpreți, fiindcă merită: Eva Crișan, Cristian Rigman, Romina Merei, Maria Seleș, Maria Munteanu, Cătălin Herlo, Cătălin Codreanu.

Anton Tauf-*Poprișcin* intră în scenă îmbrăcat decent, într-o mantie neagră cu un fular alb, semn al unei foste cochetării, dar desculț. El îți bate la o mașină de scris însemnările zilnice, pe care uneori o ține strâns în brațe, ca pe o iubită. El își începe lunga confesiune vorbind aparent normal, datele din *Jurnal* par credibile, până când, deviind de la subiect și începând să povestească lucruri și întâmplări imposibile, publicul înțelege că ceva se petrece cu el, mintea lui se întunecă treptat, pentru ca, în final, să ne aflăm în fața unui osândit la nebunia incurabilă. Să fie însă, oare, atât de interesant să ascuți poveștile absurde ale unui individ intrat în nebunie ? Se pare că actorul a știut să povestească atât de interesant totul, să rețină încordată atenția ascultătorilor și privitorilor, să atingă, în relatările sale puncte și chestiuni fierbinți legate strâns de viața cotidiană a unui om obișnuit, încât cei prezenți să asculte cu maxim interes.

Pe măsură ce-și deapănă poveștile presărate de aberațiile născute într-o minte bolnavă, actorul reușește să aducă un Poprișcin schimbat nu doar mental și psihic, ci și fizic: se chircește, se vâă sub pat, e din ce în ce mai speriat, mai înfricoșat, mai hăituit, privirea lui e mai tulbure, nebunia pune cu cruzime stăpânire pe el. Impunător și bine făcut, actorul e și mai emoționant decât dacă ar fi fost un amărât slăbănog și neputincios, or vreo pocitură... Un om ca oricare altul a ajuns să-și piardă mințile și fiindcă e sărac și neajutorat, singur și ...nesigur pe ziua de mâine, comentariile sale despre condiția sa, precum și ironiile la adresa birocrăției inutile menite să acopere hoții și jafuri. Minciuna și ipocrizia, greutățile cotidiene, nedreptățile de tot felul, toate acestea îl pot aduce pe orice om în pragul nebuniei. Actorul-regizor a reușit să aducă nu un destin, ci o lume, un univers întreg cu păcatele și viciile oamenilor de toate condițiile. E o „satiră fără răutate“, crede

Belinski, „la adresa... omului nenorocit, această caricatură în care există atât de multă poezie, atât de multă filosofie, această poveste a bolii psihice, expusă într-o formă poetică, impresionantă prin sinceritatea și adâncimea ei...”

Actorul rostește textul cu o limpezime de cristal, dar și cu religiozitate. El trezește pe rând râsul, mila, compătimirea, revolta pe cei care-l chinuie... Iar în final, când își cheamă mama să-i aducă liniștea, fie și în moarte, nimănui din sală nu cred să nu i se fi umezit ochii.

Ce dacă scrie în jurnal că a ajuns la 86 martorie su la 43 anul 2000 (ce îndepărtat li s-o fi părut spectatorilor din 1835, anul pe care noi nu doar l-am ajuns, ci l-am și trecut!), când, strivit de tot, în cămașa de forță, își evocă bătrâna mamă ca pe ultima salvare ?

Ropotele îndelungi de aplauze au răsplătit o creație remarcabilă, pentru care merită felicitări actorul-regizor Anton Tauf, scenograful plin de fantezie Cristian Rusu, actorii care alcătuiesc personajul colectiv și, nu în ultimul, rând Direcția artistică a Naționalului care găzduiește acest spectacol.

Teatrul Național „Lucian Blaga“, Cluj-Napoca – Însemnările unui nebun de N.V. Gogol. Traducerea: Emil Iordache. Regia: Anton Tauf. Scenografia: Cristian Rusu. Cu: Anton Tauf, Cristian Rigman, Eva Crișan, Romina Merei, Maria Seleș, Maria Munteanu, Cătălin Herlo, Cătălin Codreanu. Data premierei: 30 noiembrie 2006.

La soldatul... lăudăros, să nu te duci cu sacul

În caietul-program frumos și echilibrat, alcătuit de secretara literară Eugenia Sarvari (de altfel, toate materialele publicitare care li se datorează ei și Roxanei Croitoru, consultant artistic, au un conținut bine gândit și formă grafică plină de grație), regizoarea Mona Chirilă explică doct, într-un microeseu dens, cam ce ar dori să spună publicului anului 2007 prin comedia lui Plaut, autor care, aflăm tot din caietul – program, este, surprinzător, pentru prima dată prezent pe un afiș teatral clujean.

Din păcate, prea multe nu se pot spune, decît dacă rescrii cumva comedia, cam prăfuită la ora asta; se pot salva însă multe dintre momentele depășite și naive din cale-afară prin jocul actorilor, contribuția lor fiind esențială în crearea atmosferei, elementul ludic, plăcerea jocului înlocuind cumva inocența și credulitatea personajelor-lucruri imposibil de acceptat de către tinerii mileniului III. Altminteri, putem glosa despre păcatele neschimbate ale semenilor noștri, cum ar fi minciuna, ipocrizia, avariția, infidelitatea, lăcomia, lenea, violența, etc. *Cui prodest?* Să râdem cu dezinvoltură, luându-ne distanța de cei proști ce pot fi ușor păcăliți de oamenii simpli isteți și plini de umor ? Poate...

Acest deziderat, ca să zic așa, i-a reușit Monei Chirilă care a mizat pe pofta de joc a unei trupe tinere a teatrului; ceea ce a lipsit însă spectacolului, după a mea părere, a fost, în primul rând, cursivitatea poveștii, cam încălțită la Plaut, dar care putea fi ușor rescrisă de către regizoare, dat fiind că nu o dată ne-a obișnuit cu asemenea intervenții. Spectatorii s-au lăsat furați de jocul actorilor, cei mai mulți, dar pentru cine nu știa chiar nimic despre *Soldatul Fanfaron* al lui Plaut era cam greu să-ți relateze